

DS ima moč le pri majhnih rečeh

Na tisto znano parolo v prvih letih samoupravljanja »tovarno delavcem« smo domala že pozabili, kajti njena vsebina se je kasneje dopolnjevala in bogatila z novimi izkušnjami. Dandanes govorimo predvsem o odločanju, o rezultatih svojega dela. Delavci naj bi bili tisti, ki naj bi imeli v rokah škarje in platno. Življenje pa je seveda vse prej kot preprosto, prav takšna je naša družba. Zato je mnogo stvari ostalo še napisanih na papirju, oddaljenih od resničnosti. Kaj menijo o tem, smo povprašali nekaj predsednikov delavskih svetov.

FRANC KRAPENC (predsednik delavskega sveta v Rogu):

»V zadnjih letih smo precej napredovali, saj so delegati postali bolj delavni, bolj kritični pa tudi rečejo tisto, kar mislijo. Delavski svet ima vpliv na odločitve v tovarni, drugače pa je z zadevami zunaj tovarniških zidov. Na večji del našega dohodka nimamo nobenega vpliva, ker je vse že vnaprej predvideno. Tudi naši delegati za sise so v bistvu brez moči, saj je vse preveč strokovno, da bi razumeli; po drugi strani pa je vse že planirano. Naš dohodek si tako sproti delijo drugi. Pred kratkim smo morali kar na hitro spraviti skupaj 1,1 stare milijarde dinarjev za nerazvita območja Jugoslavije, kar je krepko usekalo v našo blagajno, saj smo bili sredi sezone, ko se kolesa ne prodajajo. Žalostno je, da moramo najprej odšteti vse dajatve, šele nato smemo pokriti lastne potrebe. Dogaja se, da si moramo potem za lastne potrebe, tudi za izplačilo osebnih dohodkov, sposojati denar, za katerega potem plačujemo tudi do 62-odstotne obresti. Na ta račun pade marsikatera jezna beseda v našem kolektivu, zlasti na delavskem svetu.«

ZVONKA VILFAN (predsednica delavskega sveta v Nami):

»Moč delavskega sveta je odvisna od njegovih članov. Če so le-ti tihi, niso drugega kot orodje vnaprej pripravljenih predlogov. Naši člani se zanimajo za vse, kar se dogaja v naši delovni organizaciji in se znajo postaviti po robu predlogom, ki ne bi bili v naš prid. V treh letih se še ni zgodilo, da bi sprejeli kaj vsiljenega. Drugače je s predlogi, ki pridejo s siso in drugod, ko nam ne kaže drugega, da jih potrdimo, četudi nam niso všeč. Zunanje dajatve nas pritiskajo ob tla in nam ostaja le mali kupček, o katerem potem odločamo. Ljudje velikokrat godrnjajo, zakaj potrebujemo razne sise, ki dražijo našo nadgradnjo, za nameček pa potem ljudje še niso zadovoljni. Tako je na primer z zdravstvom. Sprašujejo se tudi, zakaj toliko dajemo za nerazvite, ko imamo vendar tudi v Sloveniji takšna področja. Skratka, delavski svet ima svojo moč pri majhnih rečeh, pri velikih pa je brez vpliva, ker so dajatve pač predpisane.«

META LANGUS (predsednica delavskega sveta v Angori):

»Gospodarstvo je tako obremenjeno z različnimi dajatvami, da mu ostaja bore malo, o čemer potem delavski sveti razpravljajo in odločajo. Če je gospodarstvo proti določenim odstotkom dajatev, potem jih navadno uzakonijo. Zdaj bomo na primer plačevali za luško infrastrukturo in še za to nam bodo jemali iz blagajne, ne da bi delavci imeli besedo. Govorijo o razbremenitvi gospodarstva, stvari pa se sučejo v obratni smeri, saj vse visi na tej ubogi proizvodnji, da kar ječi pod bremenom. Delavci pa potem odločamo le o ostankih dohodka, zato tehtamo sleherni dinar, kam ga damo.«

Zvonka Vilfan

Franc Krapenc

Meta Langus

DVE PREDSEDSTVI O MLADINSKEM PROSTOVOLJNEM DELU

Zanimive so specializirane brigade

Leto je naokrog in kljub snežinkam, ki nas sem in tja še presenetijo, se vse bolj bliža poletje, z njimi pa tudi letošnje mladinske delovne akcije. Da bodo v okviru naše OK ZSMS odšle na delo tri brigade, nekaj brigadirjev pa tudi v bratsko brigado Edvard Kardelj-Bevc, ste že lahko prebrali v eni izmed zadnjih števil glasila Dogovori. Zato danes nekaj več o skupni seji predsedstva OK SZDL in predsedstva OK ZSMS, ki je bila 11. aprila.

V zadnjem letu, ko so vprašanja prostovoljnega dela obravnavali različni organi tako v občini kot v mestu in republiki, smo dosegli določen napredek pri sami organizaciji akcij. V razpravi na skupni seji so nekajkrat povedali, da je sedanje akcije prehitel čas. Koncept akcij in način njihovega izvajanja je zastarel, kar pa ne velja tudi za prostovoljno delo kot tako. Privlačnost akcij mora biti v njihovem osnovnem namenu – torej v delu, ki ga mladi opravljajo in za katerega morajo biti motivirani. Zato tudi ne bi bilo prav, da bi udeležbo na akcijah dodatno stimulirali s tem, da bi imeli udeleženci na primer večjo možnost za zaposlitev.

Se vnaprej mora iti razvoj v smeri specializiranih brigad, ki so se v zadnjem obdobju pokazale kot najuspešnejše, obenem pa so prav specializirane brigade tiste, ki omogočajo delo, ki temelji na znanju mladih in ne zgolj na njihovi fizični moči. Pri iskanju novih oblik prostovoljnega dela se je potrebno tesneje povezati z organizacijami združenega dela, krajevnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi skupnostmi, ki naj akcije vključijo v svoje srednjeročne programe. Tako bi mladi v Ljubljani lahko sodelovali pri gradnji stadiona, ureditvi parka Tivoli in na drugih objektih splošnega družbenega pomena. Akcije bi tako lahko tudi organizirali vse leto in ne samo med počitnicami, pač pa – denimo – ob koncu tedna.

V razpravi je bilo večkrat omenjeno tudi vprašanje nezaposlenih, ki bi jih morali v brigade vključevati v večjem številu (na ta način bi morda lahko delali tudi prek celega leta), obenem pa bi jim tudi omogočili dokopanje osnovne ozioroma srednje izobrazbe.

Predlogov se je torej nabralo kar nekaj, na nas pa je, da jih začnemo uresničevati, če želimo, da bo prostovoljno delo, pa ne samo mladinsko, v prihodnje eden izmed dejavnikov našega razvoja.

MISA VIDIC

Društvo popotnikov

V Ljubljani pripravljamo ustanovitev društva popotnikov. To bo prvo društvo te vrste pri nas in verjetno celo v Jugoslaviji. Že pred formalno ustanovitvijo se popotniki zbirajo v okviru PD Ljubljana Matica. Kar 80 jih je in shajajo se vsak prvi in tretji četrtek v mesecu ob 19. uri v predavalnici K/8 na strojni fakulteti.

Glavne naloge društva so predvsem zbiranje podatkov o prepotovanih deželah, kar bo v veliko pomoč vsem, ki bi se namenili v katero od njih. »Banka podatkov« v zametkih že deluje, saj so bili posamezni bodoči člani že v skoraj vseh deželah sveta.

Dejavnost društva zajema tudi organizacijo bolj zahtevnih »ekstremnih« potovanj za bolj plitve žepe, saj so člani predvsem mlajši ljudje, največ študentje. Pričakovati je, da se bo dejavnost še bolj razširila in bo društvo postalo resnično servis za popotnike tako v Ljubljani kot v širšem prostoru.

VK

DOMOVI ZA UČENCE SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

Domska skupnost in ZSMS morata sodelovati

Februarja je bila mladinska politična šola za predsednike osnovnih organizacij ZSMS v srednjih šolah in domovih. Udeležili so se je mladi iz vse Ljubljane. Na tej šoli smo sprejeli tudi odločitev, da eno izmed naših konferenc namenimo problematiki v domovih za učence srednjega usmerjenega izobraževanja.

V pripravi na konferenco, ki je bila 17. aprila v prostorih Kluba delegatov, so potekale razprave v okviru OO ZSMS v vseh ljubljanskih domovih učencev in povzetki le teh so bili temelj gradiva, ki smo ga pripravili. Dejstvo je, da so osnovni problemi, s katerimi se mladi srečujejo, identični praktično v vseh domovih. Seveda pa nekateri tudi izstopajo, tako pozitivno kot negativno. V razpravah pred konferenco so učenci med drugim opozorili na naslednja najbolj aktualna vprašanja: – učenci se le izjemoma obračajo na domsko skupnost ali na OO ZSMS pri reševanju svojih problemov – ne čutijo se z njima povezani; – odnos učencev-zgostiteljev; – enosmerna povezava doma in šole (dom s šolo, ne tudi obratno); – nerealno in nesprotno nagajevanje učencev; – različni kriteriji pri kaznovanju (ne samo med domovi, tudi med zgostitelji znotraj doma); – izredno težak ekonomski

položaj v domovih (študentske ne zadostajo za plačevanje stanarin, še težje pa je za učence, ki študentske nimajo).

Razpravo na konferenci smo usmerili predvsem na tri področja: delovanje OO ZSMS in domske skupnosti, vprašanje odnosa učencev-zgostiteljev in pa reševanje ekonomskega položaja domov. V bogati razpravi se je zvrstilo kar 19 razpravljalcev. Sodelovali so tako učenci, kot njihovi zgostitelji in mentorji, med drugimi tudi Momčilo Janković, predstavnik zavoda SRS za šolstvo, Meta Malus – predsednica koordinacije zgostiteljev v ljubljanskih domovih, in Vika Potočnik – predsednica sveta za vzgojo in izobraževanje pri RK ZSMS.

Poudarili so, da so učenci proti foramskemu delu, ter da morata domska skupnost in OO ZSMS delovati

skupno, saj se ukvarjata z istimi problemi. Prav tako pa bi bilo potrebno veliko več sodelovanja med posameznimi domovi pri reševanju vseh problemov, s katerimi se srečujejo, pa naj bo to prehrana, interesne dejavnosti, cene oskrbnin ali kaznovanje in nagajevanje učencev.

Največjo pozornost pa so razpravljali namenili vprašanju ekonomskega položaja domov ter odnosov med učenci in zgostitelji. Pri pripravi novih normativov za cene oskrbnin bi morali najti nove, dolgoročne oblike financiranja v sodelovanju z izobraževalno skupnostjo, komitejem za vzgojo in gospodarsko zbornico. Interesne dejavnosti naj bi financirali na podlagi svobodne menjave dela, za administrativne in tehnične delavce pa je potrebno zagotoviti sredstva iz drugih virov. Zgostitelji v ljubljanskih domovih si na primer prizadevajo, da bi izobraževalna skupnost tudi za tehnične delavce v domovih namenila sredstva v celoti, tako kot za srednje šole. Zavedati se namreč moramo dejstva, na katerega je opozorila učenka iz Doma srednjega usmerjenega izobraževanja Ivan Cankar, da bodo ostajali domovi prazni, če ne bomo

pravočasno uredili ekonomskih problemov, s katerimi se srečujemo.

Veliko razprave so namenili odnosu učenec – zgostitelj. Dejstvo je, da smo še vedno naredili premalo na področju izobraževanja na višji in visoki stopnji za zgostitelje. Ta koncept moramo sprotno dopolnjevati, saj samo modernizirani in opremljeni domovi niso dovolj. S tem v zvezi je tudi nujno nameniti večja sredstva za vzgojno delo, saj so skupine 30 do 40 učencev odločno prevelike za dobro delo. Zato mladi podpirajo prizadevanja strokovnega aktiva zgostiteljev, ki že nekaj let zahteva oblikovanje manjših učnih skupin, ki omogočajo tudi individualno delo z mladimi. V okviru vprašanj o odnosih v domovih so omenili tudi različne kriterije nagajevanja in kaznovanja učencev, zato so sklenili, da se pravilniki poenotijo v vseh domovih.

Sklepe, predloge in pobude, ki so jih sprejeli na mladinski konferenci, bodo posredovali na vse pristojne organe ter na RK SZDL, in predlagali, da to problematiko čim prej obravnavajo.

MISA VIDIC